

ANALYTICKÉ MYŠLENÍ A ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

OBSAH

1	CÍL - CO SE NAUČÍTE	1
2	CO JE ANALYTICKÉ MYŠLENÍ A PROČ JE UŽITEČNÉ	1
2.1	Význam analytického myšlení na pracovišti	1
3	CO ZNAMENÁ MYSLET ANALYTICKY	2
4	ANALYTICKÉ MYŠLENÍ A ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ V PRAXI	3
4.1	Sběr informací	3
4.2	Kritické zkoumání informací.....	3
4.3	Použití logiky a smyslu porozumět problému.....	5
4.4	Další bádání a závěr	6
4.5	Předvídání následků a přijetí opatření	6
5	EFEKTIVNÍ STRATEGIE ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	7
5.1	Mít dosažitelný cíl.....	7
5.2	Využití kreativního myšlení	7
5.3	IDEÁLNÍ strategie řešení problémů	8
5.4	80/20 Paretovo pravidlo	9
5.5	Skupinová diskuse	11
5.6	Jak zlepšit vaše analytické myšlení	12
6	ZÁVĚR.....	13
7	REFERENCE	14

1 CÍL- CO SE NAUČÍTE

V této sekci se dozvíte:

- Význam analytického myšlení pro řešení problémů a rozhodování;
- Co to znamená být analytickým myslitelem;
- Základní kroky analytického myšlení a řešení problémů;
- O účinných technikách řešení problémů na pracovišti a ve vašem každodenním životě.

2 CO JE ANALYTICKÉ MYŠLENÍ A PROČ JE UŽITEČNÉ

Analytické myšlení je specifický způsob myšlení, který vám pomůže efektivně shromažďovat informace a používat je k nalezení nejlepších možných řešení různých problémů.

Každý může těžit z analytického myšlení. Může být použito v mnoha situacích, od práce a školy až po každodenní osobní rozhodnutí, jako je nakupování nebo výběr zdravější stravy.

Při správném použití vám analytické myšlení pomůže:

- Porozumět souvislostem mezi informacemi a událostmi;
- Rozpoznat platnost různých informací a argumentů;
- Rozpoznat chyby, které ve svém myšlení děláte, a zlepšovat se;
- Řešit problémy a rozhodovat efektivně.

2.1 Důležitost analytického myšlení na pracovišti

Zaměstnavatelé dávají přednost pracovníkům se silnými schopnostmi analytického myšlení, protože jsou nezávislí, schopní shromažďovat a rozumět informacím a rychle řešit problémy.

Analytické myšlení je na pracovišti velmi užitečné a často potřebné. Nějaké příklady:

- Čistič se musí rozhodnout, jaký čisticí prostředek použije k odstranění nepříjemných skvrn z koberce, aniž by jej poškodil.

- Manažer se musí rozhodnout mezi dvěma stejně kvalifikovanými uchazeči o místo.
- Řidič se musí rozhodnout, kterou cestou se vydá, aby dosáhl svého cíle včas a bezpečně.

Je dobré **propagovat své schopnosti analytického myšlení ve svém životopise a během pracovního pohovoru**. Při popisu svých schopností používejte slova a fráze, jako je **řešení problémů, kreativita a analytika**. Pokud máte předchozí pracovní zkušenosti, můžete napsat něco jako „v mém předchozím zaměstnání jsem měl za úkol vybrat ty správné materiály“. Pokud ne, můžete napsat něco jako „Jako vášnivý šachista jsem rozvinul silné analytické dovednosti, které mohu uplatnit v praktických situacích“.

3 CO ZNAMENÁ MYSLET ANALYTICKY

Analytičtí myslitelé jsou schopni **shromažďovat informace a provádět průzkumy, aby zjistili, co je pravda a co ne**. Poté jsou schopni tyto znalosti **využít k řešení velkých i malých problémů**. To také znamená, že jsou schopni **myslet samostatně** a používat **rozum a logiku** ve svém myšlení.

Chcete-li být analytickým myslitelem, musíte vždy:

- Být aktivním pozorovatelem a žákem, nikoli pasivním konzumentem informací;
- Být otevřený a ochotný vyslechnout všechny argumenty a perspektivy;
- Dotazovat se na nápady, které nám byly předloženy;
- Buďte kritičtí ke svým vlastním nápadům, přesvědčením a činům, abyste zjistili, zda je lze zlepšit;
- Pokuste se zjistit, zda jsou vaše řešení skutečně nejlepší nebo zda je lze vylepšit.

Být analytickým myslitelem také znamená, že **musíte být kritičtí nejen k ostatním, ale také sami k sobě**. Musíte být upřímní ohledně svých osobních silných a slabých stránek a toho, jak ovlivňují vaše rozhodnutí a jednání, **a být upřímný sám k sobě není snadné**.

CVIČENÍ

Přemýšlejte o následujících otázkách:

- Myslíte si, že jste dobrý analytik? Proč si to myslíte?
- Pamatujete si, kdy jste naposledy použili své analytické myšlení?
- Je pro vás těžké přistupovat kriticky ke svým chyby?

4 ANALYTICKÉ MYŠLENÍ A ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ V PRAXI

Když se potýkáte s problémem nebo se musíte rozhodnout, nejdůležitější je vytvořit si jasný obraz o situaci shromážděním co nejvíce informací o problému a jeho analýzou. To vám umožní činit nejlepší možná rozhodnutí a najít nejvhodnější řešení. Jinými slovy, musíte být schopni shromáždit a kriticky prozkoumat informace týkající se problému, který řešíte. Zde je několik základních kroků, které byste měli podniknout.

4.1 Sběr informací

Pokud existuje problém, který musíte vyřešit, musíte se o něm nejprve dozvědět shromážděním co nejvíce informací. Měli byste si o tom přečíst, promluvit si s ostatními lidmi a požádat o jejich názor a radu.

K tomu musíte **neustále komunikovat** s kýmkoli, kdo vám může poskytnout užitečné informace a rady.

4.2 Kritické zkoumání informací

Nikdy byste neměli věřit něčemu jen proto, že to někdo řekl, nebo jste to někde četli. Vždy se musíte pokusit zjistit, zda jsou informace skutečně pravdivé, a to prozkoumáním prostřednictvím:

- **Aktivní poslech** - Při rozhovoru s někým byste měli vždy ověřit, zda rozumíte tomu, co

vám říká, pomocí aktivních technik poslechu, jako je parafrázování.

- **Kritické čtení** – Kritické čtení je podobné aktivnímu poslechu. Kritický čtenář se snaží pochopit význam textu tím, že se zaměřuje na podrobnosti a klade otázky typu „O čem je text?“ nebo „Co se autor snaží říct?“ Po přečtení by měl být čtenář schopen odpovědět na tyto otázky.
- **S ohledem na zdroj informací** – Je důležité vědět, odkud informace, které jste získali, pocházejí. Ne všechny zdroje informací jsou spolehlivé nebo důvěryhodné. Někteří lidé vás mohou oklamat, protože jim to prospívá, nebo jednoduše proto, že o dané záležitosti nevědí dost.

Při hledání informací na internetu byste měli být vždy velmi opatrní. Informace od odborníků, jako jsou vědci, lékaři a profesionální novináři, jsou vždy spolehlivější než rady od neznámých osob, které tvrdí, že to všechno znají.

Kdo to řekl nebo napsal?	Kdo to je? Vědí, o čem píšou nebo o čem mluví? Jsou odborníkem nebo mají relevantní zkušenosti?
Jaké jsou jejich vzorce?	Jak vědí, že to, o čem píšou nebo říkají, je pravda? Kde o tom četli nebo slyšeli? Je to jejich názor nebo skutečnost?
Jaké jsou jejich záměry?	Čeho se snaží dosáhnout? Snaží se mně nebo někomu jinému pomoci? Snaží se nás manipulovat?
Reprezentují sebe nebo někoho jiného?	Napsali to nebo řekli proto, že tomu věří nebo proto, že jim to řekl někdo jiný? Kdo je tato další osoba a čeho se snaží dosáhnout?

Pomocí výše uvedených testovacích otázek byste měli vidět, které informace jsou pro vás spolehlivé a užitečné a které špatné, a měli byste na ně dávat pozor nebo je ignorovat.

4.3 Použití logiky a smyslu porozumět problému

Poté, co určíte, které zdroje informací jsou spolehlivé, musíte je použít k pochopení toho, o jaký problém jde a co jej způsobuje.

Někdy není snadné pochopit, co je příčinou problému. Často děláme špatné závěry, protože si nejsme vědomi chyb v našem myšlení. Abyste tomu předešli, musíte použít logiku a rozum, abyste našli skutečné příčiny problémů. Podívejme se na příklad a pokusme se použít logiku a rozum k nalezení příčiny.

CVIČENÍ

Příklad falešné příčiny:

Všechny pracovní počítače fungují v poslední době velmi pomalu. Pokoušíte se zjistit, co je příčinou problému. Přemýšlíte o tom a pamatujete si, že to začalo minulý pátek, což byl pátek třináctého. Jste přesvědčeni, že to je důvod, protože každý ví, že pátek 13. přináší smůlu.

Je to nejlepší vysvětlení? Co je pravděpodobnější, že jsou vaše počítače prokleté nebo že máte počítačový virus? Logika a rozum vám říkají, že skutečnou příčinou problému je virus.

Co se děje?	Na základě informací, které máte, se snažte situaci pochopit a zjistit, zda stále existují otázky, na které nemůžete odpovědět.
Proč je to důležité?	Zeptejte se sami sebe, jaký význam má problém, který se snažte vyřešit?
Co nevidím?	Zeptejte se sami sebe, existuje ještě něco jiného, co souvisí s problémem, který nevidíte?

Jak mohu vědět?	Znovu si promyslete, jak víte, co víte a odkud pocházejí vaše informace.
Kdo to říká?	Kdo vám dal informace, jaké je jejich postavení a motivy?
Kdo další? Co když?	Existují nějaké další nápady a možnosti, které byste měli zvážit?

4.4 Další bádání a závěr

Po zodpovězení výše uvedených šesti kritických otázek máte dvě možnosti.

1. Buď máte všechny potřebné informace, abyste mohli učinit závěr o problému a rozhodnout se, jak jej vyřešit.
2. Nebo vám otázky ukáží, že ve vašem chápání problému stále existují určité mezery, musíte provést další průzkum, abyste našli další potřebné informace.

Pokud se rozhodnete provést další výzkum, musíte znovu shromáždit informace a poté je znovu kriticky prozkoumat.

4.5 Předvídaní následků a přijetí opatření

Než se rozhodnete podniknout kroky a problém vyřešit, měli byste se zamyslet nad tím, jak vaše rozhodnutí ovlivní lidi kolem vás. **Schopnost předvídat důsledky svých rozhodnutí je jednou z nejdůležitějších částí řešení problémů.** Než se rozhodnete a začnete jednat, měli byste přemýšlet o možných negativních důsledcích a o tom, jak se jim můžete vyhnout nebo minimalizovat jejich účinky.

CVIČENÍ

Přemýšlejte o následujících otázkách:

- Už jste někdy viděli nebo četli něco na internetu, co se ukázalo jako špatné?
- Jak často kriticky zkoumáte informace, abyste věděli, zda jim můžete věřit?
- Měly vaše akce někdy negativní dopad? Pokud ano, můžete se tomu vyhnout

5 EFEKTIVNÍ STRATEGIE ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

5.1 Mít dosažitelný cíl

Některé problémy jsou jednoduché a snadno řešitelné, zatímco jiné jsou těžké a komplikované. Když máme velký problém, **nesmíme se vzdát, ale najít reálný cíl, který po dosažení zmenší a zvládne problém.**

Například znečištění je velkým globálním problémem, který nelze vyřešit jednotlivcem, městem nebo dokonce zemí. Pokud se však rozhodneme, že naším cílem je snížit znečištění ovzduší a vody v našem městě nebo zemi v příštích pěti letech o 50 % a budeme úspěšní, problém jsme zmenšili a zvládli.

5.2 Využití kreativního myšlení

Někdy nevidíme řešení problému, protože se bojíme myslet kreativně anebo „za hranicí“.

Co znamená „Myšlení za hranicí“? To znamená:

- Nebát se myslet jinak než ostatní lidé;
- Nebojte se hledat a používat nová a neobvyklá řešení;
- Poslouchejte a respektujte nápady a návrhy jiných lidí.

CVIČENÍ

Příklad myšlení za hranici

Tento problém vyžaduje vyřešení kreativního myšlení „mimo krabici“. Přidejte pouze jeden řádek k vyřešení níže uvedeného matematického problému.

$$1 + 5 + 5 = 150$$

Řešení najdete na <https://www.storypick.com/think-out-of-the-box/>

5.3 IDEÁLNÍ strategie řešení problémů

IDEAL je běžná strategie řešení problémů, kterou může použít jednotlivec nebo tým lidí.

Každé písmeno v názvu znamená jeden krok procesu.

I pro Identifikaci problému

- Nejprve musíte zjistit, v čem je problém. Promluvte si s lidmi a zjistěte to. Dejte každému příležitost vyjádřit svůj názor.
- Zkuste definovat problém jednou krátkou větou.

D pro Definování cílu

- Rozhodnout, zda lze problém vyřešit úplně nebo zčásti? Definujte výsledek, kterého chcete dosáhnout.

E pro Proskumat možné řešení

- Odpovězte na tyto otázky: Jaká jsou některá možná řešení? Které řešení je nejlepší? Je to bezpečné? Je to dostupné? Jak to ovlivní zúčastněné lidi? Je to spravedlivé? Bude to fungovat?

A pro Aktivitu

- Vytvořte akční plán a začněte pracovat na řešení, které jste považovali za nejlepší.

L pro Vhledy a učení

- Sledujte, jak řešení funguje. Funguje to? Pokud ne, pokračujte v procesu znovu a najděte jiné řešení. Co jste se z tohoto procesu naučili? Dokážete použít to, co jste se naučili, abyste předešli budoucím problémům?

Tento proces nefunguje vždy přesně v tomto pořadí, zejména u složitějších problémů. Někdy se dílčí kroky přesunou z jednoho místa na jiné.

5.4 80/20 Paretovo pravidlo

Pravidlo 80/20 uvádí, že 80 % všech výhod pochází z 20% práce nebo 80 % problémů je způsobeno 20% práce.

Tato strategie je velmi užitečná, když řešíte problémy, které mají více než jednu příčinu.

Pomůže vám definovat a upřednostnit problémy, které je třeba nejprve vyřešit, aby měly největší pozitivní dopad na:

- Efektivita pracovního procesu
- Vyšší produktivita
- Vyšší ziskovost

Podívejme se na kroky pravidla 80/20:

- 1. Zjistěte problémy a vytvořte seznam** – Zapište si všechny problémy, které máte. Vždy se snažte získat zpětnou vazbu od spolupracovníků, zákazníků nebo jiných, kteří vám mohou poskytnout užitečné informace.
- 2. Určete hlavní příčinu každého problému** – Prozkoumejte každý problém z různých úhlů pohledu a zjistěte, co jej způsobuje.
- 3. Přiřaďte každému problému skóre** – Rozhodněte se, jak důležitý je každý z problémů, a podle toho jej ohodnoťte. Pokud je vaší prioritou snížit náklady, ohodnoťte problémy podle toho, kolik stojí.
- 4. Seskupte problémy podle jejich příčin** – Podívejte se na příčiny, které jste určili pro každý problém, a seskupte problémy podle příčin. Pokud jsou například tři z vašich problémů způsobeny nedostatečným zaškolením zaměstnanců, zařaďte je do stejné skupiny.
- 5. Sečtěte skóre pro každou skupinu** – Sečtěte skóre pro každou skupinu. Ten s nejvyšším skóre je největším problémem a měl by být vyřešen jako první. Problém s nejnižším skóre je nejméně důležitý.
- 6. Jednejte** – Nyní začněte hledat řešení svého největšího problému. K řešení použijte brainstorming, IDEAL, skupinovou diskusi a další strategie. Je možné, že po vyřešení největšího problému zjistíte, že zbytek problémů již nebude problémem.

PŘÍKLAD 80/20 PRAVIDLA

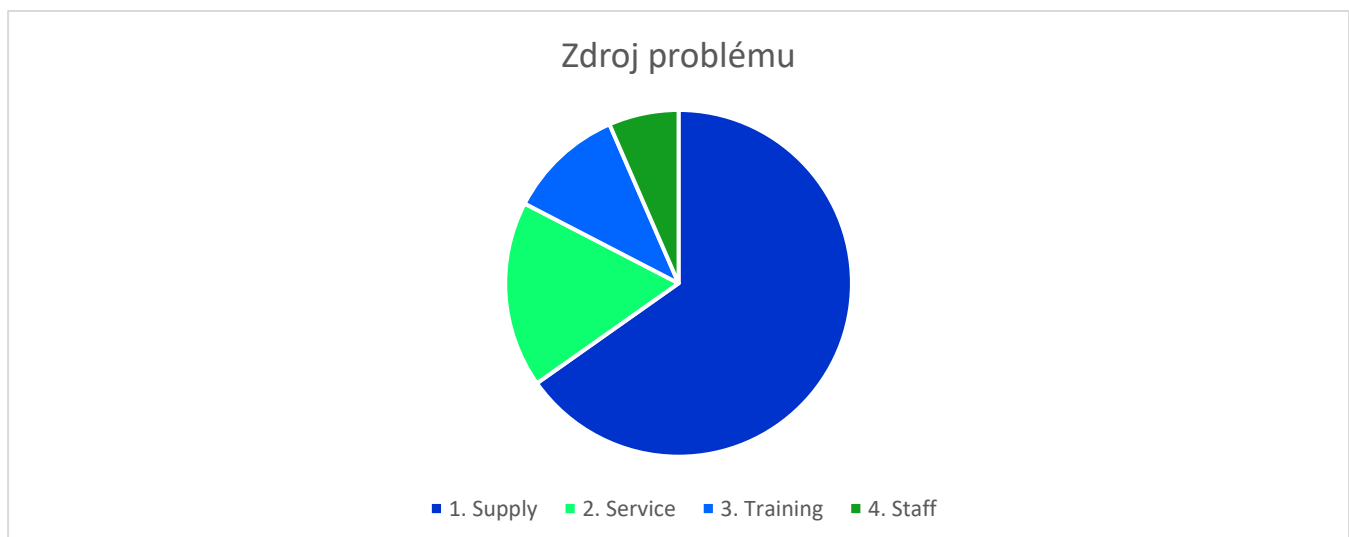
John řídí pekárnu. Pekárně se moc nedaří. Existuje mnoho stížností od zákazníků a zaměstnanců a John používá pravidlo 80/20 k identifikaci největších problémů a jejich příčin. Boduje každý problém podle počtu stížností, které obdržel od zákazníků a zaměstnanců.

	PROBLÉM	PŘÍČINA	SKÓRE
1	Zákazníci nejsou obsluhováni dostatečně rychle	Špatný zákaznický servis	10
2	Zaměstnanci jsou nepřátelští k zákazníkům	Špatný zákaznický servis	6
3	Zaměstnanci jsou vystresovaní a unavení	Příliš málo zaměstnanců	6
4	Často je nedostatek čerstvě upečeného chleba	Nedostatek dodávek	15

5	Chléb se často připalí	Nedostatek tréninku	10
6	Pekaři si stěžují na nedostatek květin	Nedostatek dodávek	20
7	Dodavatel často dodává květiny pozdě	Nedostatek dodávek	25

John poté seskupí problémy podle příčiny a závažnosti do skóre.

1. **Nedostatek dodávek** (problém 4, 6 a 7) - 60 stížností
2. **Špatný zákaznický servis** (problém 1 a 2) - 16 stížností
3. **Nedostatek školení** (problém 5) - 10 stížností
4. **Příliš málo zaměstnanců** (problém 3) - 6 stížností

Ze skóre je zřejmé, že pekárna bude mít největší užitek, pokud se John nejprve postará o nedostatek dodávek. Měl by také zlepšit služby zákazníkům, ale je velmi možné, že to už nebude problém poté, co se postará o nedostatek dodávek. Pak také uvidí, zda nedostatek školení a příliš málo zaměstnanců ve skutečnosti nejsou problémem.

5.5 Skupinová diskuse

Skupinová diskuse je jednou z nejjednodušších a neúčinnějších strategií řešení problémů. Je vhodná pro všechny druhy témat. Dává každému členovi šanci prezentovat své názory, navrhnout řešení problémů a hlasovat pro nejlepší řešení.

Je dobré vést pravidelné skupinové diskuse o různých tématech. Tímto způsobem nejen hledáte vysoce kvalitní řešení, ale také podporujete týmovou práci a zlepšujete komunikační dovednosti členů skupiny.

5.6 Jak zlepšit vaše analytické myšlení

Můžete zlepšit své analytické myšlení. Jde o to, aby vaše mysl byla aktivní. Zde jsou některé zábavné a snadné aktivity:

- Číst knihy: Použijte aktivní strategii čtení. Přečtěte si několik stránek, pak se zamyslete a analyzujte, co jste četli. Pokuste se najít hlavní motivy, předpovědět, co se bude dít dál, klást si otázky a pokusit se na ně odpovědět.
- Hrajte hry trénující mozek: Jedná se o zábavný způsob, jak se stát více analytickými. Hrajte hry jako Sudoku nebo šachy, řešte křížovky nebo hádanky.
- Buďte zvědaví: Zajímejte se o věci. Ptejte se na různé věci, které vidíte. To vám pomůže zlepšit paměť a schopnosti řešit problémy.
- Procvičujte řešení problémů: Pokud máte problém, zkuste přemýšlet o různých možných řešeních. Zkuste je vizualizovat a pokud možno prezentovat ostatním. Pokud můžete, vyzkoušejte různá řešení problému.

Můžete také trénovat svůj mozek pomocí různých učebních aplikací, jako je Luminosity, Peak - Brain training, Eidetic a další.

6 ZÁVĚR

Analytické myšlení je specifický způsob myšlení, který vám pomáhá shromažďovat a zkoumat informace a najít nejlepší řešení různých typů problémů. Je to užitečné při jednoduchých každodenních rozhodnutích i při řešení problémů na pracovišti.

Zaměstnavatelé mají rádi pracovníky se silnými schopnostmi analytického myšlení, protože jsou nezávislí, umí shromažďovat a zkoumat informace a řešit problémy.

Co to znamená přemýšlet analyticky? To znamená, že jste schopni shromažďovat informace, rozumět jim a používat je k řešení problémů. To také znamená myslet samostatně a používat rozum a logiku ve svém myšlení.

Nikdy nesmíte něčemu věřit jen proto, že to někdo řekl, nebo proto, že jste to někde četli, a abyste se vždy pokusili udělat průzkum a zjistit, co je ve skutečnosti pravda. To také znamená být kritický vůči svým vlastním činům a způsobu myšlení a vždy hledat způsob, jak se zlepšit. A být upřímný ve svých slabostech a chybách může být těžké.

Většinu problémů můžete vyřešit pomocí dovedností analytického myšlení. Než se rozhodnete, jak problém vyřešit, musíte o něm nejprve shromáždit co nejvíce informací. Poté musíte kriticky prozkoumat informace, abyste zjistili, co je pravdivé a užitečné a co ne. Než budete jednat, musíte přemýšlet o tom, zda budou mít vaše akce nějaké negativní dopady a jak se jim můžete vyhnout nebo je minimalizovat.

Můžete použít mnoho strategií řešení problémů. Mezi nejběžnější a nejužitečnější patří IDEAL, pravidlo 80/20 a skupinová diskuse. Některé problémy jsou velmi velké a těžko řešitelné. U problémů, jako je tento, musíte myslet „mimo krabici“ a mít realistický cíl, aby byly lépe zvládnutelné, pokud je nedokážete vyřešit úplně.

7 REFERENCE

Bernacki, E. (March 31, 2002) What exactly is “thinking outside the box”? URL:

https://www.canadaone.com/ezine/april02/out_of_the_box_thinking.html

DTS International. Top 5 Logical Fallacies for Better Business Thinking. URL:

https://www.dtssydney.com/blog/top_5_logical_fallacies_for_better_business_thinking

Humor that Works. The 5 Steps of Problem Solving. URL:

<https://www.humorthatworks.com/learning/5-steps-of-problem-solving/>

IDEAL problem solving. URL: <https://canschoolpsych.files.wordpress.com/2012/05/problem-solving-method-poster-srj.pdf>

Mind Tools. Pareto Analysis – Choosing the Solution with the Most Impact. URL:

https://www.mindtools.com/pages/article/newTED_01.htm

Skills You Need. Critical Reading and Reading Strategy. URL:

<https://www.skillsyouneed.com/learn/critical-reading.html>

Skills You Need. Critical Thinking Skills. URL: <https://www.skillsyouneed.com/learn/critical-thinking.html>

Story Pick. 6 Difficult Insight Problems You Can Solve Only by Thinking Out-Of-The-Box. URL:

<https://www.storypick.com/think-out-of-the-box/>

Teach Thought. 6 Critical Thinking Questions for Any Situation. URL:

<https://www.teachthought.com/critical-thinking/6-critical-thinking-questions-situation/>

Thought Co. – Critical Thinking Definition, Skills, and Examples. URL:

<https://www.thoughtco.com/critical-thinking-definition-with-examples-2063745>

Talent Bridge. 7 Steps to improve your analytical thinking skills. URL: <https://talentbridge.com/blog/7-steps-to-improve-your-analytical-thinking-skills/>

Trivedi, K. (April 13, 2018). 3 Most Effective Problem-Solving Strategies You Should Know for Your Workplace. URL: <https://www.minterapp.com/3-effective-problem-solving-strategies-know-workplace/>

White, A. (January 4, 2019). 5 Of the Best-Performing Analytical Skills for Your Resume. URL: <https://blog.mindvalley.com/analytical-skills/>